



MASARYKOVA UNIVERZITA  
PRÁVNICKÁ FAKULTA

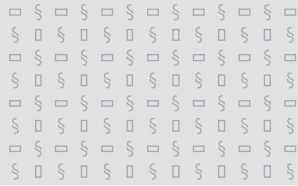
# Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní

JUDr. Klára Drličková, Ph.D.



# MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

## Uznání a výkon rozhodnutí v rámci EU



# Osnova

- Pojmy uznání, prohlášení vykonatelnosti, výkon
- Prameny uznání a výkonu
- Nařízení Brusel I
- Nařízení o evropském exekučním titulu
- Nařízení o evropském platebním rozkazu
- Nařízení o drobných nárocích



## Uznání a výkon cizích rozhodnutí

- Uznání = cizímu rozhodnutí se přiznávají v tuzemsku účinky
- Prohlášení vykonatelnosti (exequatur) = osvědčení o tom, že rozhodnutí splňuje určité náležitosti a je způsobilé k výkonu
- Výkon rozhodnutí = nucená realizace



## Uznání a výkon cizích rozhodnutí

- Zásada teritoriality v soudním řízení
- Rozhodnutí soudu platí bez dalšího jen na území státu, kde bylo vydáno
- Aby mohlo být použito (vykonáno) na území jiného státu, musí mu být přiznány určité účinky
- Platí i pro soudní smíry, veřejné listiny a rozhodčí nálezy



## Uznání a výkon cizích rozhodnutí

- Současná situace v ČR
- U rozhodnutí v majetkových věcech - rozhodující je původ rozhodnutí =>
  - 1) Rozhodnutí z členského státu EU
  - 2) Rozhodnutí z nečlenského státu EU
- U ostatních rozhodnutí - záleží na tom, zda existuje unijní úprava



## Uznání a výkon rozhodnutí v rámci EU

- Rozhodnutí vydané na území členského státu EU
- Prameny
  - Nařízení Brusel I
  - Nařízení zjednodušující uznání a výkon - EET, EPR, DN



# Nařízení Brusel I

- Působnost v části upravující uznání a výkon
  - 1) Věcná - rozhodnutí v občanské a obchodní věci ve smyslu článku 1 nařízení
  - 2) Územní - o uznání se žádá v členském státě, musí se jednat o rozhodnutí z členského státu
  - 3) Časová - žádost o uznání musí být podána v době, kdy nařízení v daném státě platí a musí se jednat o rozhodnutí vydané po tomto datu (v ČR 1.5.2004)
  - 4) Osobní - nezkoumá se bydliště oprávněného či povinného





# Nařízení Brusel I - pojem rozhodnutí

- Pojem rozhodnutí
  - Článek 32
  - Autonomní pojem
  - Forma nebo označení není relevantní
  - Rozhodnutí soudu
  - Soud = soudní orgán, který jedná nezávisle na jiných státních orgánech a jehož rozhodnutí jsou vydána na základě řízení, které vykazuje znaky soudního řízení (založeného na zásadě spravedlivého procesu)



???

- *V ČR byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon rozsudku vydaného rakouským soudem dne 15.1.2010.*
- *V ČR byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon rozsudku vydaného chorvatským soudem dne 15.1.2010.*



???

- *V ČR byl dne 17.3.2004 podán návrh na výkon rozsudku vydaného rakouským soudem dne 15.12.2003.*
- *V ČR byl dne 15.6.2004 podán návrh na výkon rozsudku vydaného rakouským soudem dne 15.1.2004.*
- *V ČR byl dne 15.6.2005 podán návrh na výkon rozsudku vydaného rakouským soudem dne 15.1.2005.*



???

- *V ČR byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon platebního rozkazu vydaného rakouským soudem dne 15.1.2010.*
- *V ČR byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon rozsudku o náhradě škody vydaného rakouským trestním soudem dne 15.1.2010.*
- *V ČR byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon soudního smíru schváleného rakouským soudem dne 15.1.2010.*



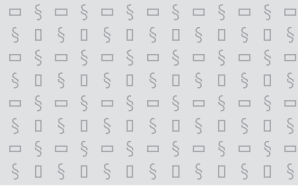
???

- *V Rakousku byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon rozsudku vydaného českým soudem dne 15.1.2010. Český soud rozhodoval o žalobě podané osobou s bydlištěm v ČR proti osobě s bydlištěm v Chorvatsku. Svoji příslušnost založil na §37 odst. 1 ZMPS (s §86 odst. 3 OSŘ). Majetek chorvatské osoby v ČR není dostačující k provedení exekuce, osoba má majetek i v Rakousku.*



???

- *V Rakousku byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon rozsudku vydaného českým soudem dne 15.1.2010. Český soud rozhodoval ve sporu mezi dvěma českými osobami. Majetek povinného v ČR nedostačuje k provedení exekuce, povinný má bankovní účet v Rakousku.*



???

- *V ČR byl dne 15.6.2010 podán návrh na výkon rozhodčího nálezu vydaného Rozhodčím soudem při MOK v Paříži dne 15.1.2010.*



# Nařízení Brusel I

- Uznání
- Prohlášení vykonatelnosti
- Výkon rozhodnutí





# Uznání

- Zásada automatického uznání (článek 33 odst. 1)
- Uznání = rozhodnutím je udělena autorita a účinky, které rozhodnutí získala ve státě vydání
- Zásada rozšíření účinků = právo státu vydání rozhodnutí je rozhodující pro stanovení účinků rozhodnutí v ostatních členských státech
- Rozhodnutí zakládá překážku *res iudicata*



# Automatické uznání

- Rozhodnutí vydaná v jednom členském státě jsou uznána v jiných členských státech bez předchozího řízení či formálních kroků
- Rozhodnutí je účinné ve stejný okamžik ve státě vydání i v ostatních členských státech
- Strana, která obdrží v jednom členském státě rozhodnutí ve věci samé nemůže v jiném členském státě žádat o vydání jiného rozhodnutí v téže věci proti stejné straně



# Důvody pro neuznání

- Uznání může být odmítnuto pouze z důvodů uvedených v nařízení
- Důvody mohou být přezkoumávány:
  - V rámci zvláštního řízení o uznání podle článku 33 odst. 2 - v ČR se rozhoduje rozsudkem (§68b ZMPS)
  - V rámci druhého stupně řízení o prohlášení vykonatelnosti



# Řízení o prohlášení vykonatelnosti (1)

- Specifické řízení, jehož smyslem je ověřit, zda cizí rozhodnutí splňuje vymezené formální náležitosti
- Podmínka výkonu (článek 38 odst. 1)
- Zahájení řízení - na návrh
- Návrh na prohlášení vykonatelnosti se podává
  - U orgánu členského státu uvedeného v příloze II (v ČR okresní soud či soudní exekutor)
  - Místní příslušnost: dle bydliště povinného nebo dle místa výkonu
- Postup při podání návrhu se řídí právem státu výkonu (článek 40 odst. 1) - v ČR viz §68c ZMPS + OSŘ, EŘ



## Řízení o prohlášení vykonatelnosti (2)

- Dokumenty připojené k návrhu (článek 40 odst. 3 + článek 53)
- Vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky pro uznání jeho pravosti
- Osvědčení dle článku 54 - osvědčení o tom, že rozhodnutí je vykonatelné ve státě původu, vydává na žádost soud ve státě původu
- Možnost prominutí předložení osvědčení (článek 55)
- Překlad na žádost soudu



## Řízení o prohlášení vykonatelnosti (3)

- Průběh řízení v 1. stupni (článek 41)
- Soud pouze zkoumá:
  - ❖ Zda byly předloženy dokumenty
  - ❖ Povinný v této fázi nemůže činit žádná podání



## Řízení o prohlášení vykonatelnosti (4)

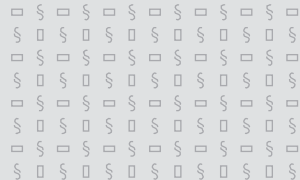
- Rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti (článek 42)
- Doručení - navrhovatel, povinný (spolu s rozhodnutím, pokud ještě nebylo doručeno)



## Řízení o prohlášení vykonatelnosti (5)

- Opravný prostředek proti prohlášení vykonatelnosti (článek 43)
  - Jen oprávněný nebo povinný
  - U soudu v seznamu v příloze III (v ČR okresní soud, odvolání)
  - Sporné řízení
  - Lhůta - 1 měsíc/2 měsíce od doručení prohlášení vykonatelnosti
  - Zrušení prohlášení vykonatelnosti - jen z důvodů pro odepření uznání





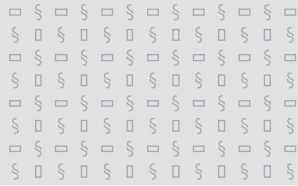
# Výkon rozhodnutí

- Rozhodnutí je vykonatelné ve státě, kde bylo vydáno
- Rozhodnutí je prohlášeno za vykonatelné ve státě uznání
- Samotná úprava postupu při výkonu rozhodnutí je ponechána vnitrostátní úpravě (u nás OSŘ, EŘ)
- Návrh na výkon lze podat buď samostatně, nebo společně s návrhem na prohlášení vykonatelnosti (§68c ZMPS)



# Důvody pro neuznání (1)

- Články 34, 35
- Taxativní výčet
- Restriktivní výklad
- Zákaz přezkumu ve věci samé
- Soud ve státě výkonu je vázán skutkovými a právními zjištěními soudu, který rozhodnutí vydal
- Odmítnutí uznání je povinné, pokud existuje důvod - soudce nemá možnost uvážení



## Důvody pro neuznání (2)

- Rozpor s veřejným pořádkem
- Vady řízení ve státě vydání rozhodnutí
- Neslučitelnost rozhodnutí
- Nedostatek mezinárodní pravomoci



# Veřejný pořádek (1)

## ■ Zásady

- 1) Obsah veřejného pořádku závisí na právu státu výkonu
- 2) Národní chápání veřejného pořádku musí respektovat omezení daná Soudním dvorem
- 3) Zbytková role veřejného pořádku - použije se tehdy, pokud nelze použít jiný důvod - důvody se nepřekrývají



## Veřejný pořádek (2)

- Národní právo určuje zásady a pravidla, která tvoří součást veřejného pořádku
- Veřejný pořádek zahrnuje i evropský veřejný pořádek (*38/98 - Renault SA v Maxicar SpA and Orazion Formento*)
- Mezinárodní veřejný pořádek - základní zásady a hodnoty, které nemohou být porušeny, a to ani v případech s mezinárodní prvkem => výjimečná povaha VP



## Veřejný pořádek - (3)

- Účinky uznání musí být v rozporu s VP (x rozhodnutí)
- Porušení VP musí dosáhnout určité míry závažnosti - porušená základní zásada musí utrpět „podstatnou újmu“ (*C-7/98 - Dieter Krombach v André Bamberski*)
- Posouzení míry závažnosti závisí na úzkosti vztahu mezi daným státem a danou situací
- Hmotněprávní i procesní veřejný pořádek



## Veřejný pořádek (4)

### ■ Hmotněprávní VP

- Velmi zřídka
- V občanských a obchodních věcech, které jsou pokryty nařízením, nejsou takové rozdíly mezi právními úpravami v členských státech, které by aplikaci VP odůvodnily
- Platí zákaz přezkumu ve věci samé
- Pouhý rozdíl mezi právními úpravami nevede k porušení VP
- Tvrzené chyby při aplikaci práva nevedou k uplatnění VP (*38/98 - Renault SA v Maxicar SpA and Orazion Formento*)



## Veřejný pořádek (5)

- Procesní veřejný pořádek
- Vztah k článku 34 odst. 2
- VP nelze použít pro přezkoumání příslušnosti soudu ve státě původu
- Zcela zjevné porušení zásadního pravidla nebo práva
- Pouze výjimečné případy - záruky obsažené v právu státu původu a v nařízení byly nedostačující k ochraně žalovaného před porušením práva na obhajobu
- Pouhý rozdíl v procesních pravidlech nezakládá důvod pro použití VP





## Článek 34 odst. 2

### ■ Podmínky

- Rozhodnutí bylo vydáno v nepřítomnosti žalovaného
- Žalovanému nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem
- Žalovaný využil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, když k tomu měl možnost



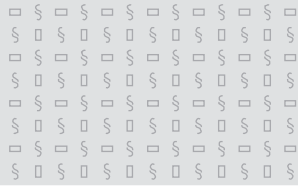
# Neslučitelná rozhodnutí

- Článek 34 odst. 3 a 4
- Neslučitelné rozhodnutí může být mimo působnost nařízení - vydáno soudem třetího státu, vydáno v otázce neupravené nařízení
- Rozhodnutí mají právní následky, které se vzájemně vylučují (*145/86 - Hoffman v Krieg*)



## Článek 34 odst. 3

- Stejně strany
- Domácí rozhodnutí má automaticky přednost bez ohledu na to, které rozhodnutí bylo vydáno dřív



## Článek 34 odst. 4

- Stejně strany
- Stejná věc
- Dřívější rozhodnutí z členského nebo třetího státu
- Rozhodnutí musí splňovat podmínky pro uznání



# Článek 35 odst. 1

- Výjimka z obecného zákazu přezkumu příslušnosti
- Soud ve státě výkonu nesmí přezkoumávat skutkový stav



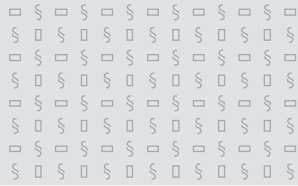
???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Spor se týkal nároku ze smlouvy a byl rozhodován podle italského práva. Povinný namítá rozpor s českým veřejným pořádkem, protože české právo upravuje danou otázku jinak.*



???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Spor se týkal nároku ze smlouvy a byl rozhodován podle italského práva. Povinný namítá rozpor s veřejným pořádkem, protože italský soud špatně aplikoval rozhodné právo.*



???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Spor se týkal nároku ze smlouvy a byl rozhodován podle italského práva. Povinný namítá rozpor s českým veřejným pořádkem, protože podle českého práva by se v dané věci rozhodovalo rozsudkem, ale italský soud rozhodl „usnesením.“*





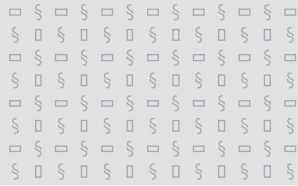
???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Italský soud znemožnil žalovanému uplatnit nároky prostřednictvím právního zástupce, protože trval na osobní přítomnosti žalovaného. Když se žalovaný nedostavil, rozhodl v jeho nepřítomnosti.*



???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Žalovaný nebyl vyrozuměn o zahájení řízení a rozhodnutí bylo vydáno v jeho nepřítomnosti.*



???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Žalovaný (z ČR) byl o zahájení řízení vyrozuměn dva dny před konáním jednání, k řízení se nestihl dostavit.*



???

- *V ČR byl dne 15.7.2010 podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Rozhodnutí přiznává manželce výživné. V ČR byl v dubnu 2010 vydán rozsudek o rozvodu manželství.*



???

- *V ČR byl podán návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v Itálii dne 15.5.2010. Italský soud rozhodl ve sporu z nájemní smlouvy bytu, který se nachází v ČR.*